

УДК 327.5(83)

ГЕОПОЛІТИЧНІ ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНИ В ДИСКУРСІ ЕКСПЕРТІВ «МОЗКОВИХ ЦЕНТРІВ» США

Ржевська Н. Ф.

Доктор політичних наук, доцент, професор кафедри міжнародної інформації Інституту міжнародних відносин Національного авіаційного університету.

Анотація. *Протягом кількох останніх років міжнародна аналітична спільнота стверджувала, що основні тенденції розвитку сучасної геополітичної ситуації свідчать про формування нової багатопольярної моделі світового устрою, в межах якої поряд зі США з'явилися нові центри сили. Саме тому зростає значимість і впливовість як на оцінку, так і на перебіг геополітичних протистоянь, прогнозів та рекомендацій, розроблених «мозковими центрами» США, які незважаючи на зростання значимості політичної експертизи у світовому масштабі, до нині зберігають свою фахову авторитетність.*

«Мозкові центри» як в Америці, так і у світовому масштабі, спеціалізуються на вивченні геополітичних міжнародних питань і лобюванні сучасної глобальної моделі світу. Ці інтелектуальні центри об'єднують кращих людей у різних сферах за умови, що ті будуть діяти відповідно до основних політичних цілей глобалістів.

Нині, коли розкручується нова спіраль геополітичних протиріч і зіткнень, «мозкові центри», про які мало згадували в кінці минулого століття, знову виявились на передових позиціях. Увесь світ пішов по шляху створення власних структур аналогічного зразку. Питання щодо реальних можливостей «мозкових трестів» у розробці адекватної сучасним викликам та загрозам політики є надзвичайно актуальним.

Ключові слова: *геополітичні протиріччя, багатопольярна модель, «мозкові центри», політична експертиза, дискурс експертів.*

Постановка проблеми. Протягом кількох останніх років міжнародна аналітична спільнота стверджувала, що основні тенденції розвитку сучасної геополітичної ситуації свідчать про формування нової багатопольярної моделі світового устрою, в межах якої поряд зі США з'явилися нові центри сили, в т. ч. КНР, ЄС, Індія, Бразилія, Росія тощо. Власні інтереси кожного з них не співпадають у політичній, економічній, безпековій та інших сферах, що призводить до протистояння між ними і на світовому, і на регіональному рівнях, і як наслідок – до посилення світової нестабільності, розв'язання війн чи збройних конфліктів. При цьому спостерігається зниження ефективності діяльності провідних міжнародних організацій, у т. ч. ООН та ОБСЄ, в політичному врегулюванні існуючих у безпековій сфері проблем. Це засвідчили війна Росії в Чечні, агресія США в Іраці, ескалація ізраїльсько-арабського протистояння, російсько-грузинський збройний конфлікт в Абхазії та Південній Осетії, революції в Єгипті й Тунісі, громадянська війна, яка переросла у кровопролитну затяжну революцію у Лівії та Сирії. Віднедавна цей перелік доповнився російською анексією Криму та масштабною «гібридною» війною на Донбасі, де та ж таки Росія латентно запропонувала сценарій і стала його режисером-постановником. Саме за таких умов беззаперечно зростає значимість і впливовість як на оцінку, так і на перебіг геополітичних протистоянь, прогнозів та рекомендацій, розроблених «моз-

ковими центрами» США, які незважаючи на зростання значимості політичної експертизи у світовому масштабі, до нині зберігають свою фахову авторитетність.

Мета статті – проаналізувати основні підстави і напрями дослідницької діяльності «мозкових центрів» США та виходячи з аналізу нинішнього дискурсу дослідників провідних аналітичних центрів Америки визначити можливі геополітичні перспективи для України.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Особливого значення в сучасних стратегічних прогнозах набувають розробки присвячені опису і осмисленню моделі багатопольярного світу. Ця тематика докладно проаналізована сучасним дослідником міжнародних відносин Д. Кампфом в статті «Поява багатопольярного світу» [1], істориком Єльського університету П. Кеннеді у праці «Злети і падіння великих держав» [2], геополітиком Д. Волтоном у книзі «Геополітика і великі держави у ХХІ столітті. Багатопольярність і революція в стратегічній перспективі» [3], американським політологом Д. Хіро в праці «Після імперії. Народження багатопольярного світу» [4] та іншими, а результати останніх досліджень представлена в останніх виступах і публічних заявах президента Інституту Брукінгса С. Телботта та провідних експертів.

Основні результати дослідження. Переважаюча більшість сучасних дослідників солідарні в тому, що надзвичайно децентралізований характер американської політичної системи в поєднанні з відсутністю суворої партійної дисципліни і суттєвими фінансовими надходженнями з добродійних фондів посприяли становленню й успішному розвитку науково-ідеологічного співтовариства в США, оформленого в інформаційно-аналітичній структурі.

«Мозкові центри» як в Америці, так і в цілому світі, спеціалізуються на вивченні геополітичних міжнародних питань і лобіюванні сучасної глобальної моделі світу. Ці інтелектуальні центри або «банки мізків», як їх називають у США, об'єднують кращих людей у різних сферах за умови, що ті будуть діяти відповідно до основних політичних цілей глобалістів.

Професор Пенсільванського університету Дж. Макган, відомий як дослідник у сфері щорічного світового рейтингування «мозкових центрів», наголошує, що передусім, політики у США намагаються покладатися на результати експертизи поза урядом. Це стало помітним ще на початку формування американської республіки, коли було створено децентралізовану систему управління, за якої влада не концентрується в одних руках, а її гілки відокремлені одна від одної. Нині подібна експертиза має колосальне значення при прийнятті політичних рішень. Дж. Макган говорить, що в США цю функцію виконують інститути, орієнтовані в основному на політичні, а не академічні дослідження, на аналіз, експертизу питань зовнішньої і внутрішньої політики для надання політикам і суспільству інформації для прийняття рішень [5; 6]. Для того, щоб допомогти політикам і громадськості дізнатися про провідні в географічному і функціональному плані «мозкові центри», починаючи з 2006 року, він започаткував проект щодо створення їх глобального рейтингу, обґрунтованого численними критеріями, що допомагає не загубитися серед багаточисленних «мозкових центрів».

«Мозкові центри» суттєво відрізняються між собою, деякі – мають вагомий вплив, інші майже не є впливовими. Значна частина, не зважаючи на величезну конкуренцію, здатна проводити значимі висококваліфіковані дослідження, які вигідно вирізняють їх серед конкурентів. Дж. Макган використовує наступні чотири критерії для означення ефективності «мозкових трестів»: чіткість аналізу, актуальність, надійність, охоплення. Отже, дослідження й аналіз повинні бути скрупульозними та максимально деталізова-

ними; політики і рядові громадяни можуть покладатися на запропоновані ідеї при вирішенні актуальних політичних питань; ідеї «мозкових центрів» надійні, бо ґрунтуються на фактах, а не на думках; і нарешті, результати досліджень повинні ефективно доноситись до ЗМІ, політиків і громадськості [6]. Ключове завдання наукових центрів полягає у створенні механізмів, що використовуються при виробленні конкретної політичної стратегії. Свої дослідження вони формують у вигляді доповідей, статей, звітів відповідальним політикам.

Зі зростанням своєї популярності та значимості «мозкові центри» відіграють важливу роль у трансформації політичної системи США, трансформувалося також і їхнє значення у прийнятті політичних рішень та виробленні зовнішньополітичного курсу США.

Особливо в США, «мозкові центри» завжди користувались каналами, що забезпечують їм доступ до процесу вироблення політичних рішень. Передусім, використовуються офіційні контакти, а точніше – виступи на слуханнях у комітетах конгресу й урядових комісіях. Деякі дослідницькі центри, а особливо ті, що працюють за контрактами, готують офіційні звіти високим державним посадовцям.

Фахівцям із «мозкових центрів» часто надають можливість попрацювати на державній службі або включають до складу урядових комісій. Окрім того, представники аналітичних інституцій підтримують і неофіційні контакти з тими, хто має відношення до прийняття державних рішень, співпрацюючи з ними в складі експертних груп із конкретних проблем. Нарешті, «фабрики думки» поширюють результати своїх досліджень та ідей у засобах масової інформації у вигляді коментарів та інтерв'ю [7].

Зростання кількості «мозкових центрів» привело до того, що все більша кількість урядовців звертається до них за стратегічними прогнозами щодо зовнішньополітичного курсу. Відповідно, зростає й авторитет даних центрів. Суть цього процесу полягає в тому, що паралельно виникає залежність стратегічних досліджень від аналітичних центрів, що притягаються до процесу прийняття рішень згідно установок політичного керівництва. Американська адміністрація у своєму розпорядженні має величезний і різносторонній потенціал «мозкових центрів», які займаються політичним консультуванням і ведуть між собою постійну боротьбу за привертання до себе уваги влади.

Поряд із цим, майже завжди діяльність «мозкових трестів» супроводжує питання встановлення їхньої ефективності. Існують точки зору, зокрема засновника Центру вивчення закономірностей реакції споживачів, Р. Нейдера, що завдяки приватному походженню фінансування «мозкових центрів» результати їхньої діяльності можуть варіюватися і коливатися. Інші роблять заявки, що центри схильні просувати і видавати лише результати, які гарантують їм стабільний фінансовий потік від грошових «донорів». Даний висновок, звичайно, впливає на репутацію аналітичних організацій.

Деякі критики пішли ще далі та стверджують, що «мозкові центри» є інструментами пропаганди і готові просувати ідеологічні аргументи і схеми будь-якої зацікавленої групи, що їх встановила. Просто, вони ніби створені для широкомасштабного лобіювання. «Існує пласт громадськості, – стверджував американський політолог К. Джанда, – який іноді називають «язикатою елітою». Саме він і впливає на зовнішню політику. Представників цього прошарку дуже часто можна спостерігати на недільних телевізійних ток-шоу [7]. Будь-який проект, що подає надію на отримання якихось переваг, залучає до себе сумнівних особистостей, а також тих, хто готовий продати свою об'єктивність заради отримання грошей або прибуткового контракту.

Аналогічно справа виглядає й у сфері наукових досліджень та розробок. Часто виникають ситуації, коли дуже складно ідентифікувати недоброякісні огляди, а їхні резуль-

тати, скоріше за все, представлені на папері у вигляді доповіді, яку чиновник-замовник, зазвичай покладе «під сукно». Масштабні науково-дослідні роботи просто анулюються, а витрачені кошти списують. Однак, керівника, який не виконує своїх обов'язків, іноді не зрозуміло чому, терпляче сприймають. Однією із причин є те, що параметри оцінки його діяльності практично відсутні. Вони є нечіткими, що дає змогу від них ухилитися або витлумачити на свою користь, навіть, якщо недоліки є суттєвими і постійно повторюються у роботі. В багатьох компаніях при оцінці ефективності своєї діяльності керівник на початку випускає стрілу, а потім стрімголов малює «яблучко» у тому місці, куди вона потрапила [8].

Причинами робіт низької якості є великі масштаби федеральних програм досліджень і прагнення відомств висловлювати свої вимоги в не чіткій формі. Мало хто в них може розібратися і, як результат – великі витрати, що призводять до марнотратства, корупції, безвідповідальності й т.ін. Незадовільна система інформації, міжвідомчі змагання, слабкий контроль і відсутність чіткості в роботі призвели до того, що однакові дослідження виконуються повторно і по кілька разів. Інший недолік приховано в тому, що отримують субсидії теми, вартість яких є досить сумнівною. Лідерами тут виступають військові, які легко витрачають гроші платників податків під грифом таємності.

Загальним недоліком стосунків влади з консультантами є те, що експерти проявляють мало зацікавленості в розроблених ними програмах.

Не зважаючи ні на що, світова популярність «мозкових центрів» є достатньо різноманітною і щодо свого географічного розташування, і щодо своїх масштабів, і, головне – за ступенем впливу на прийняття політичних рішень. Кількісний ріст, вплив та різноманітність аналітичних центрів у поєднанні з колосальним фінансуванням на наукові дослідження і розробки, поставили нині перед політиками і експертами низку складних запитань. По-перше, яких результатів очікувати у майбутньому від цих гігантських зусиль у області наукових досліджень, і коли ці результати можна отримати. По-друге, наскільки правильними є ідеї, що виникають як наслідок здійснення наукових досліджень і розробок. Нарешті, по-третє, яка влада є у розпорядженні «мозкових центрів» і якою є небезпека, що виникає в результаті наділення повноваженнями цієї влади.

Отримати вичерпні відповіді поки що немає можливості, проте, варто пам'ятати, що в політиці виграє не той, хто добре грає, а той, хто грає краще. От, наприклад, діяльність американських «мозкових центрів» була більш ефективною, ніж радянських науково-дослідних інститутів. Навіть, коли взяти локальний випадок – завдання перемогти в «холодній війні». За всіх обставин американські дослідники змогли залучити власний уряд у контекст своїх уявлень про психологічну та економічну війну, привити особам, які приймають рішення, смак до моделювання і розробки сценаріїв, ввести в обіг такі сильні інструменти досліджень, як системний аналіз, дослідження операцій, SWOT-аналіз, техніку рольових ігор [9, с. 280].

Отже, нині, коли розкручується нова спіраль геополітичних протиріч і зіткнень, «фабрики думки», про які мало згадували в кінці минулого століття, знову виявились на передових позиціях. Увесь світ пішов по шляху створення власних структур аналогічного зразку. Питання щодо реальних можливостей «мозкових трестів» у розробці адекватної сучасним викликам та загрозам політики є надзвичайно актуальним.

У цілому, «мозкові центри» з великими зусиллями складають конкуренцію державній бюрократії, хоча великі надії покладаються саме на них. Ідеологічний виклик, який вони приймають, ще не дає їм можливості вважатися джерелом знання та інновацій у практичній соціально-політичній діяльності.

Після краху двополярної системи світового порядку глобальне лідерство об'єктивно перейшло до США. Однак рік за роком одноосібне глобальне панування Сполучених Штатів все більше ставиться під сумнів. Світ стає дійсно багатополярним. США, нехай ще дуже могутня наддержава, але вже не справляється зі взятою на себе місією світового жан-дарма. Це підтверджують найбільш відомі аналітики і прогнозує США, зокрема З. Бжезінський, у своїй книзі «Стратегічне бачення Америки і криза глобальної могутності» говорить, що США не скористались отриманим шансом і практично до кінця втратили свій лідерський потенціал [10].

Однополярний світ не міг існувати безкінечно довго, глобальний диктат США став причиною більш активного втручання у світову політику навіть тих країн, які раніше не були помічені в серйозних імперських устремліннях. Внеском у послаблення позицій США стали також перманентні внутрішні проблеми цієї країни: посилення соціальної нерівності, величезний зовнішній борг, інфраструктурні ускладнення, а також зниження культурно-освітнього рівня населення, падіння моралі, девальвація традиційних цінностей.

За прогнозами американських експертів, при умові повернення світу до багатополярності, для США розвиток цього процесу буде означати поступове перетворення країни зі світового лідера в регіональну державу, що є цілком природно. Безумовно, цей процес займе не одне десятиліття – США володіють потужними ресурсами, своєрідною перевагою над усім іншим світом, що не може розтратитись за один момент. Проте він уже розпочався і зупинити його не є можливим.

Існує точка зору, згідно якої початок кінця американської глобальної гегемонії було покладено з уведенням євро і поглибленням європейської інтеграції. Цілком можна вважати, що першим проповідником ідеї багатополярності став Євросоюз. Західна Європа, на чолі з Німеччиною, після розпаду СРСР не виявляє більше бажання повністю слідувати курсом США і діє на міжнародній арені все більш самостійно, хоча й продовжує зберігати зі Сполученими Штатами тісні союзницькі стосунки. Отож, першим світовим регіоном, що фактично привів у рух процес формування багатополярності, стала єдина Європа.

Другим за значимістю центром багатополярного світу став Китай, друге місце якого в цьому процесі – досить умовне. Ще порівняно не давно Китай сприймався як відсталий гігант, аграрна країна, яка не мала серйозного військово-політичного потенціалу, знаходячись осторонь навіть від свого старшого соціалістичного брата – СРСР. Нещодавно експерти Конгресу США виступили з доповіддю, в якій нинішній рівень військово-технологічного розвитку Китаю оцінюється як такий, що робить можливим його успішне протистояння будь-якому супротивнику. НОАК має достатній потенціал для здійснення контролю й успішного ведення бойових дій не лише в морських районах, які безпосередньо прилягають до свого узбережжя, а й у тих районах Тихого океану, де до цього моменту гегемонія ВМС США не підлягала ніяким сумнівам. Військово-морські «руки» Китаю вже досягають до острова Гуам – стратегічно важливої бази США, яка дозволяє їм одноосібно контролювати значну частину Тихоокеанського регіону.

І, нарешті місце Росії у будівництві багатополярного світу. Ми хочемо особливо наголосити, що вона з самого початку знаходиться в привілейованому становищі з тої причини, що в своєму розпорядженні має серйозний ядерний потенціал, який можна прирівняти до американського. Окрім ядерних переваг, Росія має величезний потенціал щодо створення могутнього інтеграційного об'єднання, здатного стати не просто мостом між ЄС та АТР, а й посісти центральну геополітичну роль на всьому євразійському континенті, тим самим обмеживши Європу, ставши альтернативою європейській інтеграції.

Отож, сучасний багатополлярний світ на даному етапі представлений США, Євросоюзом, Китаєм і Росією, яка наполегливо намагається відновити повністю свою історичну зону впливу.

Послугуючись деякими заявами, зробленими авторитетним експертним середовищем США, спробуємо визначити майбутнє існуючого військового протистояння в Україні.

Так у кінці серпня цього року, Кліффорд Гедді, експерт Інституту Брукінгса, висловив думку, що Путін ніколи не демонстрував бажання бути лідером у світі. Він переконаний, що Путіна влаштовує той факт, що саме США грають провідну роль у світі, а не Росія. Для Путіна є аксіомою, що дотримання міжнародних правил необхідне, але до того моменту, поки це в його інтересах. Коли він порушує правила, говорить експерт, то апелює до прикладу США, говорячи, «ви теж так робите».

«Він має «проект» з великої літери, місію з великої літери – месіанську місію, заявивши, що зберегти Росію від розпаду – його історичне призначення. Проект Путіна масштабний, а місце України не є настільки значимим. Він вважає, що Росія була б такою ж великою, як і США, якби не війни та революції, саме тому й переконаний, що Захід штовхає його на повномасштабну війну в Україні. Він вірить в Росію, і думає, що якщо Захід облишить Росію, не ставитимете їй палиці в колеса, то вона буде великою цивілізацією», – говорить Гедді.

Також на думку С'юзан Глессер, редактора журналу «Політіко», «путінізм» – це напористий націоналістичний проект, яким Путін займається усі ці роки. «Подолання того, що він бачив як катастрофічну нестабільність, яка прийшла після розпаду Радянського Союзу, завжди було пріоритетом для нього», – стверджує вона.

Президент Інституту Брукінгса, Струоб Телботт, відзначає, що «Росія – параноїдальна країна, що має параноїдальну систему, яка сама створює собі ворогів на своїй периферії. Путін є найбільш сильним лідером в Кремлі з часів Сталіна. Однак він не є Сталінін, бо – залежить від еліти, яка його оточує, і ця еліта глобалізована: вона має рахунки у швейцарських банках, а її діти навчаються у західних школах. Якби Путін дійсно був стратегом, то він би переймався трьома проблемами: Китаєм, зростанням політичного ісламу на півдні і так званим фактором Пого – «наш ворог – ми самі». Найкращий приклад цього – демографічна бомба уповільненої дії: слов'янська складова Російської Федерації перебуває у великому занепаді».

Експерти також приділили увагу економічній ситуації в Росії. Зокрема мова йде про надмірну увагу до Євразійському Союзу. Експерт Інституту Брукінгса Кліффорд Гедді твердить: «Той, хто серйозно думає, що Євразійський Союз, навіть в його ідеальному стані, зможе змагатися з ЄС – ідіот. Путін не ідіот. Росії потрібні ринки для її застарілої економіки, які дісталися Росії після розпаду СРСР. Ці компанії не можуть нічого нікому продати поза межами свого ж ринку. Тому вони і продають це колишнім республікам СРСР».

Експерти вважають, що ситуація в Україні не є внутрішнім конфліктом, а – війна Росії проти свого сусіда. «Росія вторглася в Україну, зробивши це поступово: спочатку ввели «зелених чоловічків», а потім озброєних найманців, порушивши неконтрольовану частину російсько-українського кордону на сході. Це слід вважати прихованим нападом».

Путіну пророкують поразку, проте проблема у тому, чи визнає він коли-небудь її й піде додому?

Однак, як на нашу думку, наявність такої риторики аж ніяк не є аргументом на користь того, що найближчі перспективи нинішньої геополітичної кризи будуть виглядати в тому варіанті, в якому вони існують в прогнозах «мозкових центрів» державного, ре-

гіонального чи глобального рівня. Рано чи пізно нагадає про себе «іронія історії», яка засвідчує, що дії людей в суспільстві «мають певну бажану мету; але результати, які на ділі впливають із цих дій, зовсім небажані». Донедавна перед Україною вимальовувалася перспектива не просто периферії капіталістичної світ-системи, а «подвійної периферії» – де Росія уявляється як периферія Європи, а Україна є периферією Росії. В нашому випадку саме «іронія історії» має відкоригувати таку візію перспектив.

Висновки. Формування стратегічних перспектив майбутнього є складним і суперечливим процесом, а аналітичні дослідницькі центри, що виникли як результат акумуляції спеціальних знань експертного характеру і стали суб'єктами аналітичної експертизи здатні виробляти інформаційно-аналітичний матеріал на задану тематику, який, у першу чергу, спрямований на оптимізацію процесу прийняття стратегічного рішення. Проте змістове наповнення прогнозних документів не має категоричності.

Список використаної літератури

1. Kampf D. The Emergence of a Multipolar World. [Electronic link] / D. Kampf // Foreign Policy. Oct. 20, 2009. – Режим доступу: <http://foreignpolicyblogs.com/2009/10/20/the-emergence-of-a-multipolar-world>.
2. Kennedy P. The Rise and Fall of the Great Powers / P. Kennedy Unwin Hyman, 1988. – 704 p.
3. Walton D. C. Geopolitic and the great Powers in the Twenty-first Century. Multipolarity and the revolution in the strategic perspective / D. C. Walton. – L; N-Y : Routledge, – 2007.
4. Hiro D. After Empire. The birth of a multipolar world . – D. Hiro. – N-Y : Nation books, – 2009.
5. McGann J. G. 2013, Global Go To Think Tank Index Criteria, Methodology and Timeline [Електронний ресурс]: Think tanks and civil societies program, International relation program, University of Pennsylvania/ Director J. G. McGann. – 2014. – Режим доступу: http://gotothinktank.com/dev1/wp-content/uploads/2014/01/Global_Go_To_Think_Tank_Index_Criteria_1.pdf.
6. McGann J. G 2013, Global Go To Think Tank Index & Abridged report [Електронний ресурс] : Think tanks and civil societies program, International relation program, University of Pennsylvania/ Director J. G. McGann. – 2014. – Режим доступу: <http://gotothink-tank.com/dev1/wpcontent/uploads/2014/01/GoToReport2013.pdf>.
7. Waltz K.N. Kant, Liberalism, and War / K.N. Waltz // American Political Science Review. – 1962. – Vol. 56. – P. 881-909.
8. McGann J., K Think Tanks and Civil Societies: catalysts for ideas and action / J. McGann, K. Weaver. – Transaction Publishers, 2000. – 24 p.
9. Переслегин С. Новые карты будущего, или Анти-Рэнд / С. Переслегин. – М. : АСТ, 2009. – 701 с.
10. Brzezinski Z. Strategic Vision: America and the Crisis of Global Power/ Z. Brzezinski. – NY: Basic Books, 2012. – 433 p.

GEOPOLITICAL PERSPECTIVE FOR UKRAINE IN THE USA «THINK TANK» EXPERTS' DISCOURSE

Rzhevskaya N. F.

Doctor of political science, associate professor, Kyiv National Aviation University Institute of Foreign Affairs international information department professor.

Abstract. *During the last few years international analytic community asserted that the main tendencies in the modern geopolitical situation development show the world structure's new multipolar model formation, where there are new 'think tanks' forces next to the USA ones. That is why, there are more valuable things such as the assessment, geopolitical confrontation, prognosis and recommendations developed by the USA «think tanks» which are keeping their professional authority, despite the political expertise importance rise in the world.*

«Think tanks» in the USA, as well as, in the world, are specialized in the international geopolitical problems analysis and in the modern global world model lobby. These «think tanks» are gathering the best people of different spheres, on condition, they would act according to the globalists' main political aims.

Nowadays, when the new «spiral» of the geopolitical conflicts is getting visible, «think tanks» that were less talked about in the end of the last century, are getting of a great importance again. The whole world is trying to create its own structure of the same model. There is a topical question whether it is possible for the «think tanks» to create adequate politics according the new standards.

Key words: *geopolitical conflicts, multipolar model, «think tanks», political examination, experts' discourse.*

Referances

1. Kampf D. The Emergence of a Multipolar World. [Electronic link] / D. Kampf // Foreign Policy. Oct. 20, 2009. – Rezhym dostupu: <http://foreignpolicyblogs.com/2009/10/20/the-emergence-of-a-multipolar-world>.
2. Kennedy P. The Rise and Fall of the Great Powers / P. Kennedy Unwin Hyman, 1988. – 704 p.
3. Walton D. C. Geopolitic and the great Powers in the Twenty-first Century. Multipolarity and the revolution in the strategic perspective / D. C. Walton. – L; N-Y: Routledge, – 2007.
4. Hiro D. After Empire. The birth of a multipolar world. D. Hiro. – N-Y : Nation books. – 2009.
5. McGann J. G. 2013, Global Go To Think Tank Index Criteria, Methodology and Timeline [Electronic resource]: Think tanks and civil societies program, International relation program, University of Pennsylvania/ Director J. G. McGann. – 2014. – Rezhym dostupu: http://gotothinktank.com/dev1/wp-content/uploads/2014/01/Global_Go_To_Think_Tank_Index_Criteria_1.pdf.
6. McGann J. G 2013, Global Go To Think Tank Index & Abridged report [Electronic resource] : Think tanks and civil societies program, International relation program, University of Pennsylvania/ Director J. G. McGann. – 2014. – Rezhym dostupu: <http://gotothinktank.com/dev1/wpcontent/uploads/2014/01/GoToReport2013.pdf>.
7. Waltz K. N. Kant, Liberalism, and War / K. N. Waltz // American Political Science Review. – 1962. – Vol. 56. – P. 881-909.
8. McGann J., K Think Tanks and Civil Societies: catalysts for ideas and action / J. McGann, K. Weaver. – Transaction Publishers, 2000. – 24 p.
9. Pereslegin S. Novye karty budushchego, ili Anti-Rend / S. Pereslegin. – M. : AST. – 2009. – 701 s.
10. Brzezinski Z. Strategic Vision: America and the Crisis of Global Power/ Z. Brzezinski. – NY : Basic Books. – 2012. – 433 p.

ГЕОПОЛИТИЧЕСКИЕ ПЕРСПЕКТИВЫ УКРАИНЫ В ДИСКУРСЕ ЭКСПЕРТОВ «МОЗГОВЫХ ЦЕНТРОВ» США

Ржевская Н. Ф.

Доктор политических наук, доцент, профессор кафедры международной информации Института международных отношений Национального авиационного университета.

Аннотация. *На протяжении последних лет международное аналитическое сообщество утверждает, что основные тенденции развития современной геополитической ситуации свидетельствуют о формировании новой многополярной модели мирового порядка, в пределах которого рядом с США появились новые центры силы. Именно поэтому возрастает значимость и влияние прогнозов и рекомендаций, разрабо-*

таных «мозговыми центрами» США, которые до сегодняшнего дня сохранили свою профессиональную авторитетность, невзирая на возрастание значимости политической экспертизы в мировом масштабе

Американские «мозговые центры», как и во всем мире, специализируются на изучении геополитических международных вопросов и лоббировании современной глобальной модели мира. Эти интеллектуальные центры объединяют лучших людей в различных сферах при условии, что те будут действовать в соответствии основных политических целей глобалистов.

Сегодня, когда раскручивается новая спираль геополитических противоречий и столкновений, «мозговые центры», о которых мало кто вспоминал в конце прошлого века, снова появились на передовых позициях. Весь мир пошел по пути образования собственных структур аналогичного образца. Вопросы относительно реальных возможностей «мозговых трестов» при разработке адекватной современным вызовам политики является чрезвычайно актуальным.

Ключевые слова: геополитические противоречия, многополярная модель, «мозговые центры», политическая экспертиза, дискурс экспертов.